

de Cabra l'a. 653 (*Aufs. z. Portg. Kult-gesch.* 1970, 162). — 2 És possible que també els celtes o soroptapes del substrat renà vagin tenir un derivat semblant al perpetuat per BAGAUDA si fem cas del nom d'una deessa *Vagdavercustis* (o datiu *-ti*) (*CIL XIII*, 8662, 8702, 8703) a la qual dediquen inscr. els legionaris de la zona de Xanten (vora el Rin, arran del límit amb Holanda), V. Weisgerber, *Rhen. Germ. -Celt.* 276. S'ha analitzat com a germànica suposant que hi hagi un segon membre = al. *erko-* 10 *ren* 'elegit'; però em sembla molt dubtós, no sols donat el caràcter substràtic que Weisgerber reconeix tan fort en aquesta regió, sinó perquè *er-* és modificació de *iz-* del germànic antic *iskausanjan*, la resposta gòtica del mot alemany, per tant sembla 15 impossible que ja hi hagués un *erkustis* amb *r* en aqueixa data antiquíssima. Llavors no seria *Vagda-* sinó *Vagda-* el primer component, amb un segon membre on hi hauria el cèlt. *uer-* 'molt', combinat potser amb *kus-*: rus *kustŭ*, lit. *kepsta* 'mata', 20 *garbera*, que era *bŭste* en al. mj. (*IEW*, 591.8f.). O sigui que el nom de la deessa fóra cèltic sense res més de germànic que la contracció de BAGAUD- en VAGD-.

Bagaria, V. *Vegueria* *Bagarella*, V. *Bac* (*Baga*), *Bagassa*, o *Bagasses* (*Cova de les Bagasses* a Morella i a Banyeres de Mariola, xxxvi, 24.12), *DECat* I, 546a 59-60

BAGASTELL

NL antic i incert, que només conec com hapax d'un doc. relatiu a l'Urgellet o Segre mitjà, atribuït 35 a l'a. 814, però Serrano S. (*NHRbg* 104), en publicarlo, el creu espuri, resultant d'una falsificació monacal del S. XI; com que tals escrits espuris reposaven sobre un coneixement dels llocs, és versemblant que el nom no ho sigui, ni pura invenció, sinó nom llavors real. 40 Deu ser el NL *Bagastell* que registra *AlcM* com a pda. rural de Gerri (jo en tinc nota de Taús, S. XI). Coincideix amb oc. ant. *bagastel* 'titella', també cat. ant. en la forma *bavastell* id. i 'maniquí' o 'figureta màgica' (en el *L. de Contempl.* lullà i en doc. val. de 1414 45 (*AlcM*), fr. ant. *baastel*, id. *basteler* 'prestidigitar' (V. *DECat*, s. v. *bagatella*, cf. *vavato*, *-onis* 'fantasma', en el *Satyricon*).

Cf. encara *Bavastrà*, *-astre*, que hom troba com a variants incertes en l'article següent i en un *Bagastro* variant del bètic antic BIGASTRUM. Amb *bavastell* cf. *Les Bavéstes* (*-éstés*), pda. de Canet lo Roig (xxviii, 42.24).

BAGASTRA

Riuet, afluent de l'Onyar (a La Selva). El meu inf. J. Masmiquel, de Brunyola i Sta. Col. de Farners, treballador de bosc i mecànic cultivat, molt pràctic d'a- 60

quelles valls, pron. *al bagastrá*: des de Brunyola, en veïem el curs entre bosc, desembocant a la dr. de l'Onyar prop de Vilobí; *IGC*: «Torrente *Bavastrá*» naixent entre Sta. Coloma i Vilobí passant 1 k. al S. de Vilobí, amb uns 8 k. de curs. ReigVdll., *Monogr. de Cat.* (s. v. *Asclet*), escriu «torrent *Bagastre*» dins el te. de Sta. Coloma.¹ Aquesta variant, no sembla ser real sinó falsa esmena «ortogràfica» d'una nota *Bagastra* (amb l'accent oblidat), per més que Botet (*GGC*, pp. 851 i 1033, posa «riera *Bagastre*», afl. de l'Onyar en te. de Vilobí (→ *AlcM* id.), car he comprovat diverses vegades que Botet (home d'arxius i arqueologia) copia toponímia menor de ReigVdll.; i és difícil que dos noms quasi idèntics, coexisteixin en llocs tan pròxims o iguals; car només l'accentuació *-trà* es comprova en la informació oral i visual i en la de l'*IGC*.

Només si fossin diferents es podria pensar que *Bagastrà* fos derivat del suspecte *Bagastre*: llavors podríem especular si és un deriv. despectiu de *bac* 'obac' (com *bagatell*, *bagarró*, *bagarrella* etc.), o un llunyà parent del nom bètic BIGASTRUM de l'Antiguitat (arbitrari, un conjectural *Bagastro* que s'ha cregut situat en el Migjorn valencià); però amb això últim no fóra explicable un deriv. en *-à* ni *-ar*.

25 Si tot és *Bagastrà*, tot subsistint la vaga possibilitat d'enllaç amb BIGASTRUM, se n'obre una més versemblant geogràficament: un *BAKASTRAN metàtesi de BASTERKAN ètimon real de *Bestracà* (Garrotxa) (V. l'article). Si la variant *Bavastrà* fos real (i no errònia) ens 30 recordaria el duplicat *bagastell/bavastell* de l'art. anterior. Un «llinatge *Bagastrany*», que el *DAG* registra a Girona en el S. XIV, té aires de ser-ne variant **Bagastran* (amb la pron. gironesa arcaica en *-n*, cf. *Begudan*, s. v. *Bagà*).

1 Encara que diu «afl. del riu *Asclet*», crec que deu ser el mateix perquè el situa en te. de Sta. Coloma, i el llog. d'*Esclet* (alias *Asclet*) és a uns 10 k. de Sils, i prop de Sta. Coloma.

BAGERGUE

El poble més alt de la Vall d'Aran, 2 k. al N. de Salardú.

PRON. MOD.: *Bazérge*, 1924, a St. Joan de Toran, 1933 en el poble mateix, i oït també a d'altres pobles aranesos i a Alòs d'Àneu.

DOC. ANT. La forma *Bagirio* que hom ha trobat en docs. antics (o amb alguna lleu variant) especialment en un o dos docs. de principis S. XIV, dels publicats per Reglà (*Lucha por el V. de Aran SS. XIII-XIV*) no es pot referir a *Bagergue*, puix que no lliuen fonèticament, sinó a *Bagiry*, poble gascó molt proper a la Vall d'Aran (mun. del cº de Barbazan 55 (10 k. N. de St. Beat, i a uns 20 de la frontera del Pont de Rei).

ETIM. Certament pre-romana, i probablement del grup de topònims cat. i gascons que he aplegat i analitzat a l'art. BAËN (antic *Baien*). És convincent l'enllaç, sobretot, amb NLL gascons de la zona de Co-